

Publikation

E-underskrifter – Vad gäller när du undertecknar avtal?

26 juni, 2019

Vad är en e-underskrift?

En elektronisk underskrift (e-underskrift) är en elektronisk indikation på en persons avsikt att godkänna innehållet i ett dokument eller en uppsättning data. Att skriva i sitt namn i ett email, kan alltså vara en e-underskrift.

Finns det olika former av e-underskrifter?

Legalt skiljer man mellan **enkla** e-underskrifter, **avancerade** e-

underskrifter och **kvalificerade** e-underskrifter. Vilken typ av e-underskrift det handlar om, beror på hur den har tagits fram.

En avancerad e-underskrift är en elektronisk underskrift med höga krav på säkerhet och kryptering, t.ex. en e-underskrift med BankID eller annan form av e-legitimation. Kvalificerade e-underskrifter ställer ännu högre krav på säkerhet och kryptering.

Om autentisering bara sker genom att undertecknande part får en kod via e-post eller sms, så är det som utgångspunkt inte fråga om en avancerad e-underskrift.

Det finns ingen given grafisk symbol eller liknande som visar att ett dokument signerats med e-underskrift. Ibland väljer en

undertecknande part att infoga en inskannad bild av personens namnteckning i dokumentet innan det undertecknas med e-underskrift. Detta har inget med e-underskriften att göra. Det enda syftet är att ge dokumentet en form som liknar det som vi är vana vid att se.

eIDAS-förordningen

E-underskrifter regleras i EU-förordningen om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner^[i]. Poängen med förordningen är bl.a. att göra det enklare att använda e-legitimation för att utföra ärenden i andra EU-länders e-tjänster.

Förordningen innebär att en kvalificerad e-underskrift måste ges samma rättsverkan som en handskreven underskrift. Däremot överlämnas det till nationell rätt att bestämma rättsverkan av avancerade e-underskrifter. Om det i nationell lag finns krav på handskreven underskrift, gäller den nationella lagen.

Vad gäller när det finns krav på ”undertecknande”?

Svenska bestämmelser om hur avtal ingås är i regel okomplicerade. Avtal kan i princip ingås hur som helst, t.ex. genom email. En enkel kontrollfråga är om ett motsvarande muntligt avtal skulle vara giltigt. Oftast är svaret ”ja”, även muntliga avtal gäller. En annan sak är att det kan vara svårt att bevisa om ett muntligt avtal träffats eller vem som står bakom ett email.

Denna regel gäller förstås bara så länge det inte finns ett formkrav. När lagen i undantagsfall kräver att ett dokument ska vara ”undertecknat”, är utgångspunkten att det ska ske med penna på papper^[ii]

Numera finns det ett antal svenska lagar som uttryckligen tillåter att handlingar som ska vara ”undertecknade” får undertecknas med avancerad e-underskrift. Det gäller bl.a. de flesta handlingar i aktiebolagslagen (t.ex. stämмо- och styrelseprotokoll men inte aktiebrev) och även t.ex. undertecknande av årsredovisning enligt årsredovisningslagen. Det finns också lagar som innebär att en handling måste undertecknas med e-underskrift.

Lantmäteriet har föreslagit att jordabalken ändras så att fastighetsöverlåtelseavtal kan undertecknas med kvalificerad e-underskrift men det är oklart när detta kan bli verklighet.

Låneavtal – vem har bevisbördan?

I ett rättsfall var frågan om personen ”SI” hade ingått ett låneavtal med långivaren ”4Finance” genom att underteckna en låneförbindelse med avancerad e-underskrift (bankdosa med personlig kod). SI invände att bankdosan hade använts obehörigen av någon annan som hade manipulerat hennes bankkonto.

Enligt Högsta Domstolen var den självklara utgångspunkten, att ett låneavtal kan skrivas under med e-underskrift. Domstolen konstaterade att den som åberopar ett skuldebrev i princip har bevisbördan för att underskriften på skuldebrevet är äkta. Denna princip gäller däremot inte när kontokort används. Där måste istället gäldenären (låntagaren) göra åtminstone antagligt att förfalskning föreligger. Bl.a. mot denna bakgrund ansåg domstolen att det är långivaren som först måste bevisa att den påstådda avancerade e-underskriften använts vid undertecknandet. Dvs. 4Finance måste först visa att det var SI:s bankdosa och kod som hade använts. Om långivaren kan visa detta, måste innehavaren av underskriften åtminstone göra antagligt att användandet av underskriften skett obehörigen.

I fallet i fråga kom domstolen fram till att SI inte hade lyckats göra det antagligt att undertecknandet skett obehörigen: Det

fanns inga tekniska problem och enligt SI var det bara var hon som hade tillgång till bankdosan och koden. Låneavtalet skulle därför godtas som fordringsbevis.^[iii]

E-underskrifter i straffrätten

Att skriva under en handling med någon annans e-underskrift, kan vara urkundsförfalskning. Att lämna osanna uppgifter på heder och samvetet genom en e-underskrift, kan vara osann försäkran.

Referenser

[i] **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014** av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG och lag (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering

[ii] Jfr prop. 1999/2000:117 s. 56

[iii] **NJA 2017 s. 1105**